

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. De præparatione ad Spiritum S. qui lux est. Thema. Lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quàm lucem. Joan. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

PRO FESTO PENTECOSTES,

EXHORTATIO I.

Ostendit, Spiritum Sanctum esse Lucem, quem ut accipiamus, removendas esse tenebras.

T H E M A.

Lux venit in mundum; et dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem. Joan. 3.

Antissima Trinitas
nominus Deus noster
Lux est, omni obscuritate,
omni caligine, & umbris tenebrarum
carens. Ita scribit S. Joannes Apostolus
Epist. 1. c. 1. v. 5. *Deus Lux est: & in eo tenebra non sunt ulla.* DEUS Lux est
substantialis & increata: & quidem
triplex. 1. Formalis. 2. Idealis.
3. Causalis, seu causa omnis lucis
corporalis & spiritualis hominum &
Angelorum, gratia & gloria. S. Joannes
Damasceus Lib. 2. de Fide. c. 11.
Sanctissimam Trinitatem comparat
Luci, sive Soli reflexo in nube, puta
parelio, in quo tres videntur Soles,
cum tamen unicus tantum Sol existat.
S. Dionysius Areopagita de divin. nom.
c. 2. Sanctissimam Trinitatem repræ-
sentat per tria lumina domum eandem

illuminantia unâ luce, & indistinctâ
quâdam distinctione. Atque hæc Lux
Deitatis & Trinitatis licet in se sit
clarissima: nobis tamen obscura est
caligo: quod acies nostra Solem illum
tam fulgidum, tam sublimem,
tam supernaturalem, rectis & irreversis
oculis intueri non valeat. Deus Pater
Lumen est luminosum & primum,
vocaturque *Pater luminum.* Jac. 1.
Filius est Lumen rectum & primo
productum, suæque luci commensum
& adæquatum. *Ego sum Lux Mundi* (ait)
Spiritus S. est quasi lumen reflexum,
puta, splendor: producit enim
ex mutuo; ideoque reflexo amore
Patris & Filii. Spiritus Sanctus in
hymno Ecclesie vocatur *Lux beatissima.*
De hæc igitur Luce in præsentibus
tractabimus, quamque sit præclara,
& quinam homines magis diligant
tenebras, quam lucem, dilucidabimus.

1. Quem-

I. Quemadmodum lux symbolum est Dei, Christi, Spiritus Sancti & gratia; ita tenebra symbolum sunt Diaboli, ignorantia, infidelitatis, heresis & peccati; quae proinde longè sunt à Deo. Primò igitur Spiritus Sanctus lux est increata & substantialis, quae venit in mundum, quando Hierosolymis in cornaculo super centum & viginti personas descendit in figura ignis linguae lucentis & ardentis: *Apparuerunt enim illis dispersita lingua tanquam ignis, sedisque supra singulos illorum. Et repleti sunt omnes spiritu Sancto.* Deinde hæc increata lux postea super alios & alios descendit, & venit in mundum, nimirum in illos, quibus Apostoli manus imposuerunt, & acceperunt Spiritum Sanctum, & loquebantur variis linguis magnalia Dei. Tertio hæc signa visibilia seu perceptibilia cessarunt, quidem postea, sed non emanavit Spiritus Sanctus, qui venit super alios & alios, quos succendit, illuminavit & perfecit, mutavitque in viros alios, perfectos & admirandos. Quarto sic hodie Spiritus Sanctus in mundum, in eos, qui obicem non ponunt, & magnam sese diligentiam præparant. Ut igitur nos excitetur, ad animum pro viribus præparandum, & ad excipiendam hanc lucem increatam & substantialem: consideranda nobis est hæc lux, ut ex cogitatione ejus, in nobis amor & desiderium generetur. Itaque eam cum luce hac visibili comparemus.

1. Sicut lux visibilis est qualitas nobilissima, & quasi celestis atque aurea, à Sole profluens, omnia inau-

rans, sine qua omnia confusa & tenebris sepulta jacent. Ita Spiritus sanctus nobilissimus est Spiritus, à Patre Filioque procedens: qui quando in anima est, per suam gratiam; anima est quasi celestis & inaurata, & veste charitatis aurea, seu vestitu deaurato circumdata, tanquam Regina formosissima. Spoliata autem luce Spiritus sancti, ejusque gratia, anima est quasi obscura, denigrata super carbones, terrena, tenebricosa, omni pulchritudine & luce carens. Quis igitur nostrum, Charissimi, hoc clarè intelligens non anhelet ad Spiritum sanctum? quis cum non saepe & ferventer per diem petat? quis non ingeminet: *O lux beatissima, reple cordis intima tuorum Fidelium?*

2. Sicut lux visibilis est latissima & jucundissima: quia omnium animos exhilarat & mœrorem pellit: orto enim Sole aves cantant, animalia gaudent, & anhelant ad pastum; homines cum gaudio ad labores suos pergunt. Ita Spiritus sanctus est Consolator & Paraclitus, qui omnium desolatorum animos latificat, consolatur, & anxietates depellit. O si liceret nobis, hanc latitiam & consolationem degustare; quantopere ad lucis hujus adventum anhelarem? quanta lætitia, orto hoc Sole, ad opus nostrum & labores pro gloria Dei exantlandos properamus? quoties suspirarem: *Consolator optime, dulcis hospes animæ, dulce refrigerium?*

3. Sicut lux visibilis est, utilissima: nam ad multa servit: illuminat enim oculos, tenebras dicitur, viam ostendit,

dit rerum varietatem demonstrat: *Sine luce noctu, aurum concalcatur ut ferrum*, ait S. Basilius. Ita Spiritus Sanctus animam illuminat, tenebras & cœcitatē mentis depellit, viam ad cœlum ostendit, ad mandatorum Dei & consiliorum observantiam impellit, rerum cœlestium cognitionem imperat; & inter cœlestia & terrena, corporalia & spiritualia, temporalia & æterna, discrimen ostendit. Quantū igitur diligentia ad hoc donum, ad hanc lucem par est, animam disponere; & in desideria ferri: *Veni Pater Pauperum, veni dator munerum, veni lumen cordium.*

4. sicut lux visibilis est pulcherrima; quia stellas, cœlos, solem, lunam, elementa, & omnia, quæ in mundo sunt, ornat; suisque coloribus illustrat, sine qua, omnia deformia, obscura atque confusa squalent. *Sicut globus crystallinus*, inquit S. Basilius, *à sole illustratus, splendorem emittit*: Ita Spiritus Sanctus pulcherrimus est; ornat cœlos, & omnes ad quos diverterit; suis donis Ecclesiam condecorat; donumque sapientie, intellectus, consilii, fortitudinis, pietatis, ac timoris Domini largitur. Et hæc lux venit in mundum; & venit in animam tuam: quā igitur industriā te comparabis, ut hæc pulchritudine gaudeas?

5. Lux visibilis est fecundissima, & fertilissima, per quam omnis generis influxus cœlorum & astrorum ad nos deferuntur; atque ita omnia fecundantur & crescunt: unde luce splendente omnia proficiunt & crescunt: sine luce autem omnia hærent,

non augentur, sterileseunt. Ita Spiritus sanctus omnes, ad quos venit, fecundat bonis operibus, sanctis cogitationibus, præclaris virtutum fructibus. Si nolumus velut infructifera germina terram occupare, & sterilecere, Spiritus sanctus ad nos venire necesse est.

6. Lux visibilis est efficacissima & potentissima, omnia penetra, calore suo res immutat, mollia indurat, & dura emollit. Ita Spiritus sanctus homines immutat; è timidis cœlestes facit, è timidis fortes Samsones; è rudibus doctos & Theodidactos; ex agrellibus bene moratos: totum mundum renovat, juxta Psal. 107, *Emitte spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terra.*

7. Lux visibilis denique omnia prius mortua vivificat & restituit: ut merito Spiritus sanctus dicatur vita omnium: quod est homo sine spiritu, hoc est anima sine Spiritu sancto. Deum spiravit in faciem Adami spiraculum vitæ: absque hoc spiraculo quid Adam fuisset? limus & terra rubra. Et quid homo est sine Spiritu sancto? caro est & quasi brutum animal, vitiorum colluvies; domus sine lumine, focus sine igne, corpus sine anima.

Atque hæc est illa lux nobilissima, pulcherrima, fecundissima, & efficacissima, quæ venit in mundum. Quid agemus, dilectissimi? an huic luci cordis fenestras claudemus? an aditus & portas animæ obserabimus? an tenebras luci auteponemus? an potius omni conatu mentem disponemus, & iis virtutibus exornabimus, quibus Deus

Deum delectari, aliquando intellexit S. Gertrudis, scilicet humilitate, tranquillitate, concordia, puritate, ferventibus denique precibus & orationibus? Si sapimus, id omni studio perficiemus.

II. *Et dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem.* Joan. 3. Quis hoc crederet, nisi Veritas aeterna diceret? quis putaret adeo caecum, perversum, stolidumque esse mundum, ut lucem adeo praestantem, qualem exposuimus, tenebris squalidis & horridis postponeret? Et quinam sunt homines, qui eò dementia & stultitia deventine?

1. Homines sunt infideles: qui idola colunt, ut Numina; Deum verum ignorant, aut nosse nolunt: dicentes in cordibus suis *Non est Deus.* Ideoque velut jumenta in sceleribus suis computrescunt, & Spiritus sancti lucem recipere nequeunt.

2. Sunt Judaei, qui nec Filium Dei, Messiam suum & mundi Redemptorem agnoscunt, nec credunt tertiam in Trinitate personam; adeoque manent in tenebris; de quibus Christus Dominus: *Sinite illos, quia caeci sunt, & duces caecorum.*

3. Sunt Haeretici, inter Catholicos degentes, & tamen lucem veritatis agnoscere nolentes. *Testimonia tua, Domine, credibilia facta sunt nimis:* quod evincunt, tot miracula Ecclesiae, tanta sanctitas vita, tanta puritas Evangelicæ doctrinæ &c. sed oculos claudunt, malunt manere in tenebris & dicunt tenebras lucem, & lucem tenebras, errorem veritatem, & veritatem er-

rorem: potestque illis oggeri, quod S. Stephanus Act. 7. objecit Libertinis, spiritu sancto plenus exclamans: *Vos incircumcisi cordibus & auribus, vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut & Patres vestri.*

4. Has tenebras magis, quam illam lucem diligunt, Homines Catholici, in peccatis lethalibus degentes: gratia Dei & charitas lux est, Spiritus S. lux est, Deus lux est: peccatum verò tenebrae, & hæc illi magis, quam Deum diligunt, dum, ut cupiditatibus suis obsecudent, Deum postponunt, & ejus præcepta conculcant. Quemadmodum in eodem cubiculo simul esse tenebras, & lucem impossibile est; ita quoque in anima simul consistere lethale peccatum, & spiritum sanctum, est impossibile. Concionatores hortantur illos, ut penitentiam agant, scelera per exhomologesin sacram expient: sed illi *dilexerunt magis tenebras, quam lucem.* Canticorum 5. Sponsus pulsabat, dicens: *Aperi mihi soror mea sponsa: sponsa verò tergiversabatur, aperire detestabatur, inquit: Exi me tunicam meam; & quomodo rursus induam? tandem tamen surrexit; sed erat serius, jam sponsus præterierat & discesserat: perrexit illa quærere; sed incidit in vigile & custodes, qui eam percusserunt & vulneraverunt. Idem evenit peccatoribus, si jam non aperiant januam Spiritui sancto, forsan postea non reperient illum: inveniunt eos vigiles, id est, Dæmones, qui eos in peccatis retinent, percutiunt & graviter vulnerant.*

5. Sunt homines Religiosi & Novitii nonnulli

I 2

nonnulli, qui vellent quidem hanc præclarissimam lucem suscipere: sed nolunt quasdam tenebras e corde suo expellere: non quidem adeò crassas ut priores, sed tamen impediens, instar nebulae claritatem lucis Spiritus sancti; sicut Sole inter nebulas existente, major quidem lux est, quam de nocte in tenebris, sed tamen non est claritas sufficiens ad distinguendum omnia. Talis nebula est. 1. Amor inordinatus hujus vel illius creatura: ita Apostoli amabant carnalem Christi Domini præsentiam: *Et audiebant, si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos.* 2. Ignorantia rerum spirituum, quas scire tenemur. 3. Imprudentia, sive defectus considerationis, eorum quæ dicturi aut facturi sumus. 4. Inconstantia & mutabilitas nimia in eo bono quod facere decrevimus. 5. Temeritas in dictis factisque proximorum judicandis. 6. Protervia & pertinacia in proprio sensu & iudicio. 7. Astutia & prudentia carnis, aut hujus mundi sapientia, ad acutè inveniendâ mediâ, quibus votorum sæcularium compotes reddat-

mur. 8. Curiositas, cum inordinate scire cupimus, quæ nobis non conveniunt. 9. Intentio minus recta, vanagloria. 10. Propria voluntas, quæ soli proprio palato, gustuque satisfacere contendit, rejectâ quacunque aliâ sive Dei, sive proximorum. 11. Negligentia sui officii, & immixtio alieni. 12. Tepiditas & acedia in Divino obsequio. Hæ sunt tenebræ, caliginæ & nebulae, quas quidè Religiosi & Tyrones magis diligunt quam lucem. Hinc Spiritus S. corda eorum plene occupare ac replere nequit.

Quæ cum ita sunt, Spiritus sancti lucem nobilissimam & præstantissimam summè astinemus, diligamus, omnique diligentia ad eam recipiendam nos disponamus; ut animam nostram inaureret, exhilararet, illuisset, exornet, fecundet, immutet & vivificet. Quoniam verò ritè nos disponere nequimus, nisi tenebras expellamus, prædictas duodenas nebulas, pro viribus eliminemus; ita apti dignique erimus, quos Spiritus S. invisat, & luce sua Divina perfundat.

EXHOR.